గడుసు పెండ్లాము

౧

బ్ర. శ్రీ మల్లాది అచ్యుతరామశాస్త్రి గారిచే

రచియింపబడినది.

పబ్లిషరు, రంగా కృష్ణమ్మగారి కుమారుడు

వెంకటరత్నం.

సా, బుక్కుసెల్లర్ అండ్ పబ్లిషర్, బెజవాడ.

కాపీరైట్. 1922. వెల 0-1-0.

శ్రీ లక్ష్మీవిలాస ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

సంపూర్ణోత్తర రామాయణము

వెల 1—4—0

ఇందు శ్రీరాముడు సీతను నరణ్యములకు బాపుట మొదలుకొని శ్రీరామ నిర్యాణము వరకు సంపూర్తిగ వ్రాయబడినది. ఇయ్యది యింతవరకు నెవరిచేతను రచియింపఁబడి యుండలేదు. ఇందు చాకలిపోరు, లక్ష్మణుడు సీతను నరణ్యముల విడిచివచ్చుట, సీతయొక్క చింత, కుశలవుల యుద్ధము, హనుమత్సుగ్రీవులు కుశలవులతోఁ బోరుట, శ్రీరామయముల సంభాషణ, ప్రతిజ్ఞ నెరవేర్చుకొనుటకై శ్రీరాముడు లక్ష్మణుని పరిత్యజించుట మొదలగు విషయములు చక్కగా వ్రాయబడినవి
వరులకును, ప్రబదర్శకులకును, మిగుల నుపయో
ఇందు చక్కని పార్శీ కర్నాటక మట్లు 30 చేర్చబడినవి.

లయువారు:—

రంగా వెంకటరత్నం.

బుక్కుసెల్లర్ అండు పబ్లిషర్. బెజవాడ.

శ్రీ దేవవాగీశ్వర్యై నమః.

గడుసు పెండ్లాము.

ఉ॥ శ్రీగళు దేహమర్ధము హరించిన శైలజ
పాదపద్మముల్
భోగినయానుజమ్ముపయి ముద్దులుగుల్కెడు
లచ్చిపాదముల్
యాగమనేత నోట ననయుంబు వసించెడు
తల్లియడ్గులన్
సాగిలిమ్రొక్కెదన్ గడుసు జాయ నొసంగక
యుండ వేడుకన్॥

గీ॥ గడుసు భార్యలుకలవారి కష్టములను
చెప్ప వ్రాయగంబూర్తిగా జేతగాదు
కాని స్మరణకువచ్చిన వాని వ్రాయ
బూనసాధులు మతికోప మూనరెపుడు॥

ఉ॥ వ్రాసిన మాటలిందుల నబద్ధములౌ నిజమౌ
కవీశ్వరుం

దీసున నాకు చారిపయి నేమిచెయ్యు కల్పనం
జేసి యిట్లుగాం
జేసెను చూడగావలయు స్త్రీపురుషాదులు
న్యాయవృత్తిశో
భాసితివాస్తవం బసుధవంబుకరైన
యదార్థ మేగదా॥

గీ॥ ప్రాప్తనార్జిత పాపసౌభాగ్య గరిమ
వలన గలుగును గయ్యాళిభార్య పుడమి
గడుసుపెండ్లాముతోడను కాపురంబె
నరక మనంగను వేరొక్క టరయంగలదె॥

గీ॥ గడుసుపెండ్లామె ధర్మంబు కాద జగతి
గడుసుపెండ్లామె రక్కసి కాద భువిని
గడుసుపెండ్లామె యమదూత కాద జగతి
గడుసుపెండ్లాము దేవుడా! వలదు వలదు॥
సీ॥ బియ్యము ప్పును పప్పు వెలబెట్టి చాటుగా
వెరువక పరుల కేవేళనమ్ము

మెడలోన పుస్తెపూసలుదీసి తెగనమ్మి
జీడీలుపప్పు బెల్లాలుకొనును
గడియమైనగృహంబుకడ నుండనొల్లక
కాలు నిల్వక పెత్తనాలకేగు
పెద్దపిన్నలువచ్చి వీధిసావడినున్న
వేళ కేకల నింట వేయసాగు
గీ॥ కలవిలేనివి కల్పించి కలహమునకుఁ
గాలు దువ్వుచు మగడు పోట్లాడెననుచు
హోరుహోరున నేడ్వగా బాయవెట్టు
గడుసుపెండ్లాము పోకల నుడువ వశమె॥
ఉ॥ మగనితో వాదులాడు పెడమాటలు బల్కు
సిగ్గువీడఁగా
తెగఁబడు పెత్తనాల్సలిపి తీరదుచాకిరి
యంచు చెంబులన్
పగులఁగొట్టిదేమనగ వ్రాతలు వాకిట
లూడ్వ భూముతో

లగగను బుద్ధులేమనగలం దగినట్టులె
చేసి తేననున్॥

సీ॥ కాపురంబున కీనాడు కాలుపెట్టు
కొంపకానాండె తిప్పలు కూడబెట్టు
కోడలుగృహప్రవేశమానాడె యత్త
గారు గంగాప్రవేశమాగాదె యనగ॥

ఉ॥ తిమ్మని బ్రహ్మఁ జేయువడిఁ దిమ్మగ జేయును
బ్రహ్మ నెంతరో
పమ్మనమాటలాడిన విసంబును గ్రక్కుచు
మాటలాడు న్యా
యమ్మున కెప్పుకట్టువడ దావిడిపట్టు న
యూరునూరుగా
నమ్మిక నూరులారయిన సేగతిపీడ
దదేరుపోయినన్॥

చ॥ కరణముకాపుకాపగు మగండప్రకొట్టెటు
కొట్టెదో భళీ!

నరకకరలాలికన్న మిడఁగానుపకారమె?
యూరికెన్న సం
బరమిరఁ జాలుఁజాలు పెరవారలువిన్నను
నవ్విపోదు ర
ల్లరులిక మానుమంచను చలంబెపుడా గద
ఘాతికెన్నఁగా॥

క॥ తనయునిమీఁదశోకమునఁ దప్పిలనేలను
గొట్టు భర్తపై
కినుకనుజూప నాత్మజుని గిల్లు సరోయను,
మూల్గు, చానగా
మనమును, వాడవారలతో మండినసీయులు
బాగటందు కీ
వనితలు ఘూర్ణులైన మాగవారికిఁ జేరు
ప్రతిష్ఠలుండునే॥

సీ॥ పెనిమిటి బియ్యాలై ఘనతఁదెచ్చినగాని
తరుణులవలన నల్లరులు కాప

మగఁడు పండితుఁడంచుఁ మర్యాదఁ దెచ్చిన
తరుణుల వలన నల్లరులు రావె
భర్త జన్మము జేసి కీర్తిఁ దెచ్చినఁగాని
తరుణుల వలన నల్లరులు రావె
కాంతుడు ప్రభువంచు ఖ్యాతిఁ దెచ్చినగాని
తరుణుల వలన నల్లరులు రావె

ఆ॥ వేయిమాటలికేల నీపృథివిలోన
పరువు మర్యాదలిహామును పరము కర్మ
లాడువారలు పెట్టిన యడియ బిక్ష
గాన, గయ్యాళిదేవుఁడు! కట్టవలదు॥

సీ॥ అత్త మామల పొత్తు బొత్తుగాఁ గిట్టదు
తోడికోడలియుండ గూడదెపుడు
వదినెలు మగదళ్లు బానలునట్టింట
తచ్చాడ కజ్జాలు తగులుకొలుపు
పనిసేయ దేహంబు భారమం చసిచెప్పి
బాడనానట్టింట బడుకొనును

ఇరుగింటి పొరుగింటి కరిగి తెచ్చినలుచ్చ
రించిపోట్లాటలు పెంచనించు
గీ॥ వీరి జుట్టునువారికి వారిజుట్టు
వీరికిని ముడిపెట్టిన వేడ్కఁజూచు
వీలుగల్గిన జిహ్వకు గాలునువ్వ
గడుసుపెండ్లాము దేవుఁడా వలదు వలదు॥

సీ॥ ఎరువుసొమ్ములు పెట్టుట బరువుచేటు
ఇయఁబెట్టగ మిక్కిలి తీపుచేటు
అందునొక్కటిపోయిన నప్పుచేటు
లనుచు దెలియరు గయ్యాళు లారజగతి॥
గీ॥ భర్తమాటకు నెదురాడ వలయున నెడు
నోమె నోతురుగయ్యాళి భామలార!
ఇతర నోముకథాకృత వేమరచిన
మగనికకృత శేపూట మరచిపోరు
చ॥ ఎరువని కొన్నిభూషణము లెచ్చటనో
బతిమాలి తెచ్చి సం

బరమున వానిఁ బెట్టుకొని నెమ్మర పైయవి
కొన్ని బారనై
చి రయమునన్ రహస్యముగఁ జేయఁగఁ
గంసలవానికివ్వ వా
సెరుగ ననంగ దండుగల నెప్పుడు బెట్టు
గయాళిగంపలా॥

చ॥ నెఃబపల నుండిన న్మగఁడు వేళకుకూడిడ
లేకటంచుఁ దా
గలగలలాడి తిట్టుకొని కాంతునికష్టము
లెన్న కేను నీ
నెలదినము ల్ప్రియాసపడ నేఁటికి
రెండు దినాలకూటికై
మలమలమాడ్చు చుంటిరిదిమాడెను
కారము లేద దెల్లు చీ
మలు గల వెల్లుతిందు గతిమాలిన
కాపురమొన్నడైన నీ

యిలు తగులడ్డ సౌఖ్యము లభించును
మీకును నాకుదైవమే
వలను గలండొనాకయిన వచ్చినచావును
మీకుసౌఖ్యాసౌ

రులు వదలించుకొంచును పరుండెద రెవ్వరి
వంచనైనసా
వలననె కష్టమబ్బు పెటవారలువచ్చిన
ఇచ్చినట్లుగా
గడగడలాడిచేయుదురు కర్మము నా
పాడయైన బొత్తుగా
పడదికపూటకూల్లుతిని వచ్చెద
మంగళస్నాత్ర మన్మి నా
వలనను దప్పులేదికను వచ్చినవా
తానెవచ్చె యీదిక
కొడుకునుగోడగడ్డలును కుంపటినెత్తుదు
రిప్పుడిట్లు నా

వలికిని గట్టి పెట్టుమరు పాడియొసంగెడి
గోవునంచు దా
జలజలకంట నీరమును జార్చుచు నేడ్చుచు
తద్దిసేయదే
కనుసు తెలందిదొయెక్కతె నా పురమాపయి
నెట్లుబోయినర్ ॥

ఉ॥ పోవలెనేశదింటికిని ముందర
తొందరగాను వంటకం
బీ వానదింపు మన్నను సరే యిదితొప్పాతె
మున్నదే యటం
చావలవాడవారలతో నాకబు రీకబురాడి
తొమ్మిదిం
టావుకువచ్చి పొయ్యినొక పట్టెడుగుడ్డలు
కిర్సనాయిలుర్
దా విదలించి కట్టెలొక తట్టెడు
గ్రుక్కి వేగమేపొయ్యని

బావికిఁ బోయిస్నానము గబాలునదా
నొనరించి వచ్చుచో
దోవలో నెవ్వరోయొక రెవోయని రంచును
దొమ్మిలాడి నా
పావ్రును చెల్లఁ బెట్టినవాకిట పెద్దఁగ
రద్దిసేయుచున్

గానలెవంట నాకని యొగాదిగమంటలు
పెట్టినాథుఁడే
పోవలెవేళ యైన దన బుద్ధినిమానకపోఁ
రింతలో
బావుకొనంగఁ బోయెదరె వండినపిండము
దేమిసేతు నే
చావనకత్తిమీద నెటుసల్పుదు సామినివే
విస్తరిన్
డావసివేడియున్న మొకతట్టున ఉప్పారు
వేడిచారు మీా

క్రవిధి యిష్టమీకద భుజించు డటంచును
బల్కు వేళనై
పోవగ నన్నమే తినక పోయెడు భర్తను
జూచి సేని దే
బావిని యేటినో పడెద ప్రాణముతా పెదనంచు
ధూర్తయై

చావగంబర్యాలెట్టగ బజారునగుంపులు
గూడియందరీ
కావర మేల నామగని కాల్చుచుతిప్పలు
బెట్టుచున్న దం
చావల వారునవ్వంగ గహాస్యముగా బ్రతిమాల
భర్తదా
బోవుదు రింటికింగడుసు బొందలు కొంతలు
లోకమందునన్॥

ఉ॥ కోతనుడబ్బు లేనపుడె చీరలందెమ్మను
తెచ్చియిచ్చినన్

నేతవిగావు సూటపది నాబరుగాదిది
మొద్దుగుడ్డ నా
వ్రాతయటంచు మూతిబిగబెట్టితియె, కట్టను
నాల్గునాళ్ళ కే
రాతినొకొట్టిచించి యిదివ్రాతదికొట్టున
జీకిపోయె నీ
।
వాతనువై చెనతేఁకులఁ బట్లలుతేవెటు
చత్తుమీ కప
ఖ్యాతియెలేకపోయెన దిగంబరినాదనటంచు
యేమొ వే
కోతలుకోసియేటికెటో కోకలునిర్వాతి
కట్టించుగా
నాతిరోయుకర్తుధూర్తఁయుఁఖు నాథునిమాటఁ
దిట్టిపోయుచుఁ ॥

సీ॥ నాలుగునాళ్ళకొక్క నగనాకెముకాదని
మార్చిదేయ K●

సాలి కొసంగిపట్టెడ పసందుగ లేదని
నానుఁ జేయఁగా
కూలిని బెట్టియిద్దియును గూడదటంచును
దానిమార్చి దా
కాలికి వ్రేలికో యొకటి కాదగునంచును
బెట్టుదండ్రుగల్॥

గీ॥ పెంకెమగఁడైననాడది వేగలేదు। గడుసుభార్యతో
మగవాఁడు గడుపలేడు। కాని పెండ్లాము గుణవతి
యైనమగనిఁ। గూడ,దీసెను శక్తి జేకూరుచున్న॥

గీ॥ కీర్తిఁ జయపత్రికలఁ స్త్రీలచే గిట్టుపుట్టు। గానఁగ ర్యాగ
తెంతైన గలిగియున్న। వారు సాధ్వులు గాగల వార
టంచు। మొదలుపెట్టితినీ ప్రాత ముక్కసతులు॥

గీ॥ పతులకే వేళ హితులయి సతులువఱలి। చదువుసంధ్య
లుచక్కఁగా ముదముతోడ। వృద్ధిఁ జేయుచు వెలదులు
విహితవృత్తి। జగతిఁ గీర్తి నిగాంచుత శాశ్వతముగ॥

సంపూర్ణము.

10935

శ్రీ రసికజనానందోదయ పదములు

వేదాంత గ్రంథములు

శ్రీరస్తు.

శ్రీ రసికజనానందోదయ పదములు.

ఇది

శ్రీలక్ష్మీనారాయణ చరణారవింద సేవితుండును నల్లూరి
వంశ పయఃపారావార రాకాసుధాకరుండును విఖనస
కులాలంకారుండును వేంకటాచార్య తనూభవుండగు
నల్లూరు నరసింహాచార్యులగారిచే సుఖవాసివంశ
దుగ్ధకూపార కుముదబాంధవుండును నల్లూరు
పాలెగ్రామ విలేజికోర్టు తీర్పులయందు నైపు
ణ్యుండగు నారయగారి ప్రోత్సాహమువలన
రచియింపబడి

శ్రీ పేరుకలపూడి వేణుగోపాల కరుణాకటాక్ష
సంలబ్ధ సరసకవితాధుర్యులగు శ్రీమాన్
పరాశరం శేషాచార్యులవారిచే
పరిష్కరింపంబడి

మ॥రా॥రా॥శ్రీ॥ కొమ్మూరి పుల్లయ్యగారి
స్వకీయ
బాపట్ల శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపింపఁబడియె.

1914.
